

Stortingets helse- og omsorgskomiteé
Stortingets næringskomité

Oslo, 29. juli 2019

St. meld. 18 (2018-209) Helsenæringen. Rettferdige konkurransevilkår

Abelia viser til stortingshøring om helsenæringen 11. juni 2019. I tilknytning til denne overleverte Abelia et notat hvor vi fremhevet noen utvalgte temaer som vi håper det blir tatt tak i under stortingsbehandlingen. I tillegg ønsker vi med dette brev å ta opp en svært alvorlig side ved meldingen som berører konkurransevilkårene for norske innovasjonsbedrifter som leverer digitale tjenester og produkter innen helsesektoren.

Offentlig sektor har en dominerende rolle i norsk helsetjeneste, enten som direkte eier, eller fordi stat og kommune finansierer mange av de tjenestene dette gjelder. Private innovasjonsbedrifter er derfor avhengig av at offentlig sektor åpner for deres leveranser. Regjeringen understreker i stortingsmeldingen om helsenæringen at et velfungerende hjemmemarked er viktig for at norske bedrifter skal lykkes i globale markeder. Det er desto mer skuffende at statlige virksomheter i sin praksis som bestillere tar begrenset hensyn til dette.

Abelia kan bekrefte at regjeringen har helt rett når det i meldingen vises til at det offentlige på flere områder, bl.a. på e-helseområdet, går for langt og i praksis konkurrerer med private bedrifter, men på helt ulike vilkår. Vi har eksempler fra flere bedrifter, bl.a. trondheimsbedriftene WTW med sitt system for kommunikasjon med legekantor, og Norsk Helseinformatikk, med sitt digitale helseleksikon. Uten hensyn til at disse bedriftene har utviklet digitale løsninger som finnes i markedet, har staten gjennom Direktoratet for e-helse utviklet konkurrerende systemer med penger over statsbudsjettet og ellers lagt det som oppleves som vanskeligheter i veien for bedriftene. Andre bedrifter har opplevd liknende utfordringer. I stedet for å samarbeide med innovasjonsbedriftene synes det som om statlig virksomhet i ulike sammenhenger velger å konkurrere med, om ikke også å motarbeide dem. Dette er åpenbart i strid med intensjonen i stortingsmeldingen om helsenæringen, og regjeringens politiske plattform om samarbeid i utvikling av e-helsenæringen.

Det er store samfunnsmessige kostnader ved at offentlig sektor velger å utvikle egne løsninger uten å benytte seg av innovative bedrifter som har utviklet tilsvarende eller liknende systemer. Det svekker innovasjonskraften både i offentlig og privat sektor og det blir enda vanskeligere for norske innovative bedrifter å konkurrere internasjonalt. Helsetjenesten og pasienter blir taperne.

Spørsmålet har også en etisk side, som angår gründere og private bedrifter som har nedlagt store ressurser og arbeid i å skape arbeidsplasser og produkter som skal tjene brukerne og bringe norsk helsetjeneste fremover. De har tatt på alvor politikernes heiarop til gründere og innovasjonsbedrifter. Da er det sterkt hemmende når statlige virksomheter bruker

skattepenger på å utvikle egne systemer som river grunnlaget vekk under dem. Regjeringen slår også fast gjennom Meld. St. 27 (2015-2016) Digital agenda for Norge at dette ikke bør skje.

Det må nå forventes at de aktuelle fagkomiteene på Stortinget, samt Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, slår fast at føringene i stortingsmeldinger og ulike regjeringsplattformer også på dette området ikke bare er politiske *ønsker*, men *forpliktelse* som det forventes at offentlige virksomheter skal etterleve.

En vesentlig mangel i muligheten næringslivet har til å adressere disse problemstillingene er mangel på et kontrollorgan som kan ivareta disse forpliktelsene. Abelia mener at Konkurransetilsynet bør få et utvidet, eventuelt styrket mandat til å overvåke det offentlige aktiviteter i markedet fremover. Det må være klare regler og transparente priser når offentlige institusjoner utfører oppgaver i konkurranse med private virksomheter.

Med vennlig hilsen

Kjetil Thorvik Brun /s/
Direktør næringspolitikk og samfunnskontakt

Tarje Bjørgum /s/
Leder bærekraft og helse

Kopi:
Nærings- og fiskeridepartementet v/næringsministeren
Helse- og omsorgsdepartementet v/helseministeren